

ÜSTÜN KUŞAKLARA DOĞRU MU?

Gleen GARELİK

1980'de "Repository for Germinal Choice" adında, insan soyunun geliştirilmesini amaçlayan bir sperm bankası kuruldu. Kaliforniya'da, toplumsal kuramlarla ilgilenen Robert Graham tarafından kurulan banka, Nobel Ödülü kazanmış bilim adamlarının spermlerini toplayarak donduracak, sonra para beklemeksizin, zeki kadınlara ve gerektiğinde, kocaları kısır olanlara sunacaktı.

Çocuklarının iyi yetişmesi için anne ve babanın pek çok özveride bulunması doğaldır. Fakat Repository, küçüklerin geleceği söz konusu olduğunda, eski yöntemlerin yetersiz kaldığını öne sürüyordu. Temiz hava ve iyi öğretmenler elbette çok güzeldi, ama çocuklarınıza gerçekten başarılı bir gelecek sağlamak için, onlara daha iyi genler vermeliydim.

Genler gerçekten deha yaratmaya yardım edebilirler mi?

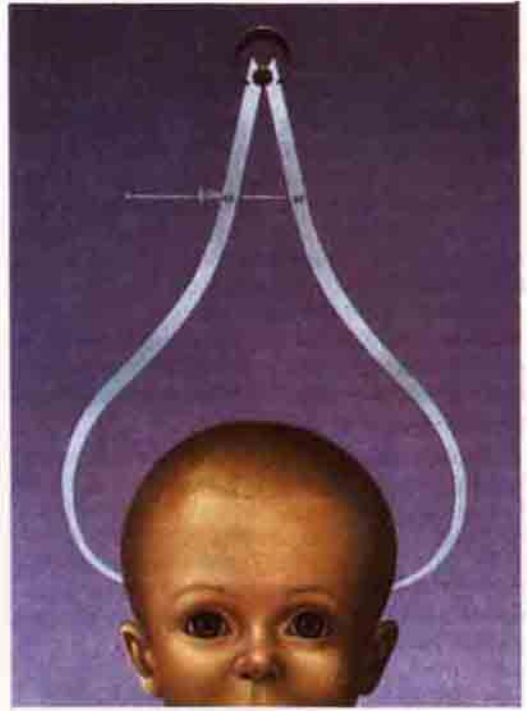
Üstün Kuşaklara Doğru mu Gidiyoruz?

Sperm bankasının dünyaya armağan ettiği ikinci bebek olan Doron W.Blake dışında, tüp çocuklara ilişkin hemen hemen hiçbir şey belirginleşmiş değil.

Annesi, "Doron duygusal açıdan yaşının çocuğu, kabul ediyorum" derken, yine de onun zekâca üstün olduğunu düşünüyor. Bunun bir ölçüde Repository'nin kataloğunda görüldüğü yakışıklı, sarışın, atletik yapılı, matematik skoru 800 ve klasik müzik icrasında da ödülleri kazanmış, biyolojik babasından kaynaklandığını söylüyor. (Tek olumsuz yönü çocuğuna yüzde 30 oranla hemeroid geçirme olasılığı.)

Doron'un genetik desteği, bir taraftan Norveç kraliyet ai-

Biyolojik babası, üstün matematik ve müzik yeteneklerine sahip bir bilim adamı olan Doron.

lesine, diğer taraftan şair William Blake'e uzanıyor.

Doron'un kalıtımının sonuçları annesine göre apaçık. İki yaşındayken Newsweek'te piyano çalarken fotoğrafı yayımlandı. Annesi onu, "düşünceli ve uyumlu bir çocuk" diye tanımlıyor.

Doron, günün birinde annesinin onun için düşündüklerini belki gerçekleştirebilir ama kimbilir? Çünkü zekâ, testlerde yüksek skorlar tutturmanın ötesinde bir yetenektir ve tek başına başarı için yeterli değildir. Çok üstün bir zekâ bile, dünyanın yükümlülükleri doğrultusunda kullanılmadıkça, küçük meyveler verebilir. Psikolog Lewis Terman, IQ'ları 135'nin üstünde 1500'den fazla Kaliforniya'lı çocuk üzerinde, 1921'den bu yana yaptığı bir dizi çalışma sonucunda başarı için en güvenilir ölçütün kişinin IQ değeri değil, direktme ve yükselme isteği gibi özellikleri olduğunu bulmuş.

Terman'ın çalışması aynı zamanda üstün zekâli kimsele-
lerin çocuklarının da zeki olduklarını gösteriyor; fakat çocukların ortalama IQ dereceleri anne-babaları kadar yüksek çıkmıyor. Bu istatistiksel olguya, ortalamada gerileme deniliyor. Repository, sperm alıcısı kadınları elerken spermi verecek erkeklerden daha az seçicilik gösterdiği için döllerin ortalama IQ derecesi, vericilerin kendi eşlerinden dünyaya gelen çocuklarınkinden daha düşük oluyor.

Burada şu öyküyü aımsamamak elde değil: Çok güzel bir kadın, George Bernard Shaw'a mektup yazıp, kendi güzelliği ve yazarın zekâsının birleşmesiyle üstün bir çocuk sahibi olabileceğini söylemiş. Shaw'un yanıtı ise şöyleymiş: "Fakat, ya çocuk benim güzelliğimi ve sizin zekânızı alırsa(!)"

BİLİM VE TEKNİK

Graham, sperm bankasını kurarken deha değil, başka türlü doğamayacak, yetenekli, yaratıcı, ilginç kimseler yaratmayı amaçladığını söylüyor. Teoride bu tek başına gen havuzunun geliştirilmesi ve insan soyunun daha yetkinleştirilmesi biçiminde gerçekleşecek.

Fikir, temelde "Ne kadar zekiysen, o kadar çocuk sahibi olmalısın" gibi bir teoriye dayanıyor. Üreme isteğe bağlıdır; az yeteneklilerin kısırlaştırılması diye bir durum ise söz konusu değildir.

Gerçi bir sorun vardır: Dondurma ve çözünme işlemi sırasında gençlerden alınan spermelerin bile yansı ölürlen önemli bir kişi olarak tanınacak ve kendine bir yer edinecek kadar yaşlı kimselerden alınacak spermelerin kurtulma oranının daha da düşük olması çok doğal. Bununla birlikte, sağlıklı Nobel spermeleri kitliği pek farkedilmedi. Graham, "Kadınlar, Nobel kazanan kişileri seçmiyordular." diyor, "Birkaç müşteri ödül almış kişilerin spermeleri için başvurdu ama, döllenmediler." Diğer kadınların ise, Nobel sahibi vericilerin özelliklerini okurken kapıldıkları romantik heyecanlar, yaşları söz konusu olunca birden yokoluveriyordu. Kendi yaşlarının iki-üç katı yaştaydılar çünkü. Dahası, birçok alıcı yaşlı erkeklerin spermelerinin, mutasyona (genlerin değişikliğe uğraması) gençlerinkinden daha eğilimli olduğunu biliyordu.

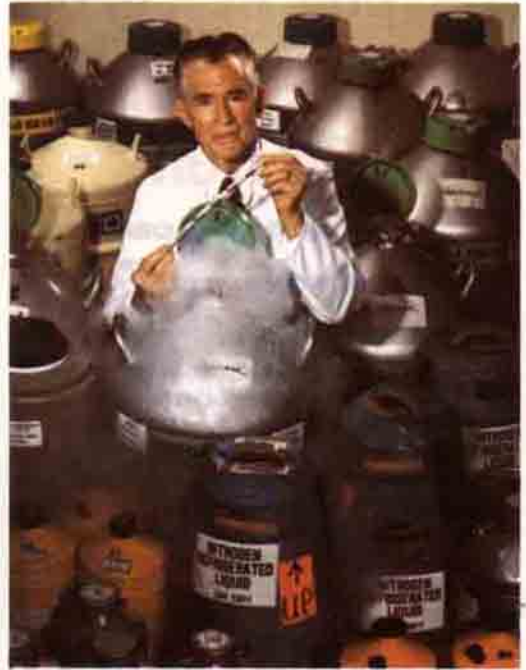
Repository, toplumsal bir deney olmanın ötesinde her zaman toplumsal bir hizmet olmuştur. Bunun yanında Graham, yüksek IQ değil, yaratıcılık istediklerini, bu kişilerden başarı ve dünyaya yardım etmeye karşı ilgi belediklerini söylüyor ve ekliyor: "Repository yalnızca zekâ için kurulmadı."

Yapay üreme yöntemi bazı sorunları da beraberinde getiriyor. Köklerini öğrenen çocuk, kendisinden aşırı şeyler bekleyebilir. Fakat en tehlikelisi, aksinin doğrulanmasına karşın, zekâ parlaklığı ve olağanüstü davranış kanıtlan isteyen anneler olsa gerek.

Repository'den ilk sperm alan Joyce Kowalski'de bu durum görüldü. 1980'de ikinci kocasının kendisini gebe bırakmaya yeterli sperm sayısı olmadığını gerekçesiyle başvurmuştu. Temmuz 1982'de, Victoria adını verdiği bir kız bebek doğurdu. Üç ay sonra, Joyce'un ilk eşinin, onlara kötü davrandıkları gerekçesiyle, ayrıldığı karısı ve yeni kocasından çocuklarını geri aldığı öğrenildi. Anlaşıldığına göre Kowalski'ler, çocuklardan akla sığmaz davranış kalıpları ve bilinlik beklemişlerdi. Bu kez de abartılmış beklentilerinin yönlendirmesiyle küçük Vicki'yi, Ulusal Araştırma Enstitüsü'ne sattılar. Graham, "Kowalski'ler toplumsal bir hataydı" diyor: "Genetik değildi. Bayan Kowalski'nin IQ'su 130 ya da 140'tı."

Paul Smith, çocuk sahibi olmak isteyen hiçbir kadını aptal olduğu için geri çevirmemiş. Kendisi geri çevirse bile, istedikten sonra herhangi bir yoldan gebe kalabileceğini, bu yüzden tek kaygısının, o kadının iyi bir anne olup olmayacağı üzerinde odaklaştığını anlatıyor. Böylece ileri derecede ruh hastaları dışında, alıcıları elemeye çalışıyor.

Smith'in hesaplamalarına göre, 100 IQ dereceli bir anne ile 200 IQ dereceli bir baba, IQ'su 100-150 arasında olan

Graham, içlerinde dondurulmuş spermier bulunan ampüllerle.

bir döl oluşturacaklar. Smith, "Nüfus ortalaması olacak bu değer, şu anda herhangi bir grup için geçerli dereceden daha yüksektir. Deha yaratmaktan değil, ama standartı yükseltmekten söz ediyoruz" diyor.

Bir kadın çok çekici değilse, dış görünüş bakımından pek de müthiş olmayan birisiyle evlenmek zorunda kalacaktır. Oysa yapay dölleme ile onun için çok çekici bir erkek söz konusu olabilecektir."

Repository, yalnız yaşayan ve çocuk sahibi olmak isteyen kadınlar için de umut kaynağı. Yarım düzineden fazla romanın sahibi, yazar Senita Stevens (IQ'su 150+), yaşlanıyor. Yirmili yaşlarında evlendikten sonra boşanan ve hiç çocuğu olmayan Stevens, şimdi otuzaltı yaşında; O'nun için biyolojik saatin tehlike çanları çalıyor artık. Stevens geçen yıl Afton Blake'den yapay döllemeyi duymuş ve başvurmaya karar vermiş: "Bugün bile birisine rastlasam, birbirimizi tanımamız, sonra çocuk sahibi olmamız birkaç yılı bulacak. Bu arada ben neredeyse kırk yaşına varacağım. Oysa iki çocuk istiyorum. Hem aslını ararsak, tümüyle kafama uygun bir erkeğe rastlama şansım ne kadar?"

On aylık Leandra da bir tüp bebek. On aylıktan bile müziğe karşı yetenekli; üstelik diğer bebeklerin birbuçuk yılda ulaştıkları beceriler onda şimdiden gelişmiş. Anne babası Adrien'le David, onun bu özelliklerini, IQ'su 200'ün üzerinde bir spormen olan biyolojik babasına bağlamaktan mutluluk duyuyorlar.

Leandra bir zamanlar çocuksuz olan ailesi için, sözlerle ifade edilemeyecek denli büyük bir mutluluk. Ve bu, dünyamızda zaten yeterli bir mucizedir.

Discover'den çeviren: Gülüz ÖZGEN